

Tämä on päätöksen verkkoversio, jossa on otettu huomioon henkilötietolain (523/1999) tavoitteet yksityisyyden suojasta siten, että päätöksestä on poistettu valittajina olevien yksityisten henkilöiden nimet.

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

PÄÄTÖS

Annettu julkipanon jälkeen
3.12.2014

DNr:o

YM7/5222/2013

ASIA Satakunnan vaihemaakuntakaavan 1 (tuulivoima) vahvistaminen

VAHVISTETTAVAKSI SAATETTU PÄÄTÖS

Satakuntaliiton maakuntavaltuuston päätös 13.12.2013 vaihemaakuntakaavan 1 (tuulivoima) hyväksymisestä.

KAAVAN SISÄLTÖ

Vaihemaakuntakaava käsittää maakunnallisesti merkittävät tuulivoimatuotannon alueet ja niihin liittyvät uudet voimalinjat sekä sähköasemat.

LAUSUNNOT

Sisäministeriö, puolustusministeriö, valtiovarainministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö sekä sosiaali- ja terveysministeriö ovat antaneet maakuntakaavasta lausunnon.

Lisäksi **työ- ja elinkeinoministeriölle** on varattu tilaisuus lausunnon antamiseen.

Kaavasta on antanut lausuntonsa myös Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Puolustusministeriöllä, valtiovarainministeriöllä sekä opetus- ja kulttuuriministeriöllä ei ole huomautettavaa kaavasta.

Sisäministeriö

Sisäministeriö on vaihemaakuntakaavalausunnoissaan kiinnittänyt huomiota tuulivoimaloiden aiheuttamiin onnettomuusvaaroihin. Ne tulisi ottaa vaihemaakuntakaavoissa kattavammin huomioon, koska esim. talvella tuulivoimalan lavoista saattaa irrota jäätä, joka voi aiheuttaa ihmisille vahinkoja. Toinen, joskin ehkä pienen todennäköisyyden riski, on tuulivoimalan jarrumekanismin rikkoutuminen, jolloin vaarana on jopa lapojen rikkoutuminen ja lapojen osien lentäminen satojen metrien päähän. Kolmas vaara on tuulivoimaloiden tulipalovaara, jota ei yleensä mainita lainkaan. Sisäministeriön näkemyksen mukaan ihmiset eivät tiedosta riittävästi näitä tuulivoimaan liittyviä riskejä.

Satakunnan vaihemaakuntakaavassa tuulivoimalan lavoista talvella mahdollisesti irtoava jää on mainittu ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön liittyvissä kielteisissä vaikutuksissa. Lapojen rikkoutumisvaara on otettu siten huomioon, että asutukseen ja loma-asutukseen nähden sovelle-

taan 1000 metrin suojavaohykettä. Myös teiden uudelleenlinjaukset on esitetty niissä kohdin, missä tie tulisi liian lähelle tuulivoimala-aluetta.

Edellä mainittujen onnettomuusvaarojen takia sisäministeriön näkemyksen mukaan liikkumisrajoituksia tulisi harkita tuulivoimaloiden läheisyydessä erityisesti talviaikana.

Maa- ja metsätalousministeriö

Maa- ja metsätalousministeriön näkemyksen mukaan kaavan vahvistamiselle ei ole estettä. Ministeriö haluaa kuitenkin kiinnittää huomiota seuraaviin seikkoihin:

Suomen länsirannikko on tuulivoiman sijoittamiselle ja hyödyntämiselle erityisen soveltuvaa aluetta. Sijoittamisessa painotusta tulisi kohdistaa rannikolle ja sen läheisyyteen ottaen huomioon myös energiatarpeen kannalta keskeiset alueet ja toiminnot. Tällöin voidaan minimoida erityisesti energian siirrosta aiheutuvat pysyväisluonteiset haitat maankäytölle ja muulle toiminnalle.

Vaihemaa- ja metsätalouden kaavassa on tuulivoimalle soveltuvia alueita päädytty sijoittamaan pääosin metsäisille ja syrjäisille alueille. Tuulivoima-alueiden sijoituksessa metsään, poistuu metsää metsätaloudesta noin 500 hehtaaria, mikäli kaavan toteutuu kokonaisuudessaan. Metsätalouden näkökulmasta tämän voidaan katsoa olevan menetys.

Kaavan vaikutuksia on arvioitu pääosin luontoarvojen, kuten luontoon ja maisemaan kohdistuvien vaikutusten osalta. Tuulivoima-alueiden sijoituksen ja niiden seurannaisvaikutusten arviointia ei ole tehty maaseudun kehittämisen tai maaseutuelinkeinojen osalta lyhyellä eikä pidemmällä aikajänteellä, vaikka toiminta vaikutuksineen tulisi olemaan pysyväisluonteista. Rakentamisen vaikutuksia ei ole tarkasteltu rakentamisesta ja energiansiirrosta alueille ja niiden hyödyntämiselle aiheutuvien pysyvien haittojen osalta. Vaikutusarviointeja voidaan näin pitää varsin yksipuolisina ja puutteellisina.

Maakuntakaava-asiakirjoissa ei ole esitetty tietoja tai arvioita erityisesti maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 3 momentin 1, 3 ja 5 kohdan seikoista eikä siitä, miten 4 momentin alueiden käytön taloudellisuutta ja maanomistajille aiheutuvien haittojen osuutta on kaavassa tarkasteltu.

Huolimatta siitä, että maakuntakaava toimii periaatteessa toteutukseen tähtäävän sijoittamisen mahdollistajana, tulee maakuntakaavan vaikutuksia voida arvioida riittävän laaja-alaisesti.

Liikenne- ja viestintäministeriö

Liikenne- ja viestintäministeriö viittaa lausuntoonsa liittämiin Liikenneviraston ja Liikenteen turvallisuusviraston (Trafi) asiassa antamiin lausuntoihin.

Liikennevirastolla ei pääpiirteissään ole huomautettavaa vaihemaa- ja metsätalouden kaavasta. Kaavaehdotuksesta 8.8.2013 antamassaan lausunnossa Liikennevirasto on huomauttanut aluevarauksista, jotka rajautuivat varsin lähelle tärkeitä maanteitä. Lisäksi suunnittelumääräyksissä olisi tullut olla maininta, että alueiden suunnittelussa tulee varmistaa riittävät etäisyydet liikenneväyliin Liikenneviraston 24.5.2012 antaman ohjeen mukaisesti (Liikenneviraston ohjeita 8/2012). Suunnittelumääräyksiä ei ole esitettyllä tavalla täydennetty, mutta mainittujen alueiden 11, 13 ja 19 osalta tämä etäisyys ei enää ole ajankohtainen kysymys.

Sen sijaan ehdotukseen lisätty Porissa osayleiskaavana vireillä oleva alue 22, Peittoonkorven tuulivoimatuotantoalue, rajautuu välittömästi maantiehen 272. Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kyseisen tuulivoimapuiston YVA-ohjelmasta 4.12.2013 antamassa lausunnossa tode-

taan, että "vaikutuksia lentoliikenteelle ja muille liikennemuodoille tulee tarkastella turvallisuusnäkökulmasta ja esittää etäisyydet teihin ja rautateihin". Vastaavan, liikennettä yleisemminkin kuin pelkästään lentoliikennettä koskevan lausuman sisällyttäminen tuulivoima-alueiden kohdalla käytettäviin maakuntakaavojen suunnittelumääräyksiin olisi suositeltavaa.

Liikenteen turvallisuusvirasto toteaa, että tuulivoimalat muodostavat lentoesteitä ja siten niiden vaikutus lentoliikenteeseen ja -turvallisuuteen tulee selvittää. Ilmailulain (1194/2009) 165 § edellyttää lentoestelupaa tuulivoimaloiden, niiden rakentamiseen tarkoitettujen nostureiden sekä mahdollisten muiden hankkeen kannalta tarpeellisten korkeiden esteiden pystytykseen ennen esteiden asettamista. Esteen pystyttäjä/omistaja hakee lupaa Liikenteen turvallisuusvirastolta, joka myöntää luvan esteen asettamiseen lupaehtojen mukaisesti, jollei lentoturvallisuus vaarannu tai ilmaliikenteen sujuvuus häiriinny.

Lentoesteluvassa on esteen suurin ulottuma (enimmäiskorkeus) maanpinnasta esteen kohdalla. Este on merkittävä ja se on valaistava lentoestevaloin luvan ehtojen mukaisesti. Esteen asettajan tulee varmistaa lentoestelupamenettelyn mukaisesti, ettei lentoturvallisuudelle tai ilmaliikenteen sujuvuudelle aiheudu vaaraa taikka haittaa. Tämän selvittämiseksi Liikenteen turvallisuusvirasto on esittänyt, että tuulipuistoalueen osalta kävisi ilmi alueen korkein mahdollinen estekorkeus merenpinnasta mitattuna. Tämä on hyödyllinen tieto myöhempiä suunnitteluvaiheita varten. Kyseinen tieto käykin ilmi kaavasta.

Liikenteen turvallisuusnäkökulmasta myös mahdolliset vaikutukset muille liikennemuodoille tulisi selvittää tuulivoimapuiston suunnittelun sijainnin osalta. Tällaisia hankkeen suunnittelussa ja toteutuksessakin arvioitavia asioita ovat muun muassa turvallisuussyistä määritellyt etäisyydet esimerkiksi teihin tai rautateihin sekä mahdolliset vaikutukset liikennevalvontatutkiin. Yleisenä huomiona Liikenteen turvallisuusvirasto pitää myös tärkeänä, että tuulivoimarakentamisen vaikutukset liikenteen turvallisuudelle ja sujuvuudelle selvitetään suunnitteluvaiheessa ja otetaan huomioon hankkeen toteutuksessa.

Liikenteen turvallisuusvirasto toteaa, että vaihemaakuntakaavassa on otettu huomioon yllä mainittuja asioita.

Sosiaali- ja terveysministeriö

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että kaavaselostuksen liitteenä olevassa vaikutusten arvioinnissa ei ole erityisesti arvioitu kaavan vaikutusta ihmisten terveyteen. Terveyshaittojen (erityisesti melu- ja välkevaikutus) välttämiseksi yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa vaikutukset ihmisten terveyteen tulee ottaa erityisesti huomioon.

Ministeriö pitää hyvänä, että maakuntakaavassa tuulivoimaloiden rakentamista koskeviin yleisiin suunnittelumääräyksiin on sisällytetty määräys, jonka mukaan tuulivoimarakentamisen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava riittävät melu-, valo- ja välkevaikutusten etäisyydet.

Yleisillä suunnittelumääräyksillä varmistetaan, että myös tv-1 -alueiden ulkopuolelle rakennettavien alle 8-10 tuulivoimalaa käsittävien tuulivoimala-alueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon edellä mainittu yleinen suunnittelumääräys melu- ja välkevaikutusten haittojen ehkäisyn varmistamisesta. Tämä on erittäin tärkeää, sillä ilman edellä mainittua yleistä suunnittelumääräystä yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa (esimerkiksi tuulivoimayleiskaavassa, asemakaavassa, rakennuslupamenettelyssä) voitaisiin jättää tuulivoiman aiheuttama melu- ja välkehaitta arvioimatta maakuntakaavassa määriteltyjen tuulivoimaloiden alueiden ulkopuolella.

Tuulivoimamelun aiheuttamien terveyshaittojen arvioinnin varmistaminen jo suunnittelua koskeissa määräyksissä on erittäin tärkeää myös siksi, että alle 10 tuulivoimalan tuulivoimalueilla ei yleensä edellytetä ympäristövaikutusten arviointimenettelyä eikä edes ympäristölupaa. Ilman edellä mainittua määräystä terveyshaitat jäisivät kokonaan arvioimatta maakunta-kaavassa määriteltyjen tuulivoimaloiden alueiden ulkopuolelle sijoitettavien tuulivoimaloiden osalta.

Yleinen suunnittelumääräys on siten pääosin hyvä, mutta sen tulisi olla kuitenkin yksiselitteisempi. Siitä tulisi käydä selkeämmin ilmi, että tuulivoimaloiden aiheuttamasta haitasta asutukselle on kyse erityisesti terveyshaitasta, jota valvoo kunnan terveydensuojeluviranomainen tai naapurussuhdelain mukaisesta kohtuuttomasta rasituksesta (melu tai väike), jota valvoo kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Sosiaali- ja terveysministeriö esittää, että tuulivoimarakentamisen ympäristöterveyshaittojen ehkäisemisen varmistamista koskevat yleiset suunnittelumääräykset kirjoitettaisiin maakunta-kaavaan seuraavasti:

”Tuulivoimarakentamisen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava, ettei asutukselle aiheudu melusta tai väikkeestä johtuvaa kohtuutonta rasitusta tai terveyshaittaa”.

Tällä kirjauksella varmistetaan, että yksityiskohtaisessa suunnittelussa varmistetaan haitan arviointi niin terveyshaittojen ehkäisemisen näkökulmasta kuin kohtuuttoman rasituksen näkökulmasta. Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että alle 10 tuulivoimalan alueilla vaikutusten arvioinnissa tulisi kuntien soveltaa ympäristölupamenettelyä terveyshaittojen ja kohtuuttoman rasituksen välttämiseksi.

Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että tuulivoimaloiden alueiden (tv-1) suunnittelumääräykset muutettaisiin yhdenmukaisiksi edellä esitetyn kanssa.

Kaavassa ei ole selvää määräystä suojaetäisyydestä tuulivoimaloiden ja asutuksen välille. Sosiaali- ja terveysministeriön näkemyksen mukaan tyypillisesti käytetyt puskurivyöhykkeet asutukseen yksi kilometri (taajamat, kylät, pienkylät) ja puoli kilometriä yksittäisiin asuntoihin sekä loma-asuntoihin ovat useissa tapauksissa liian pieniä etenkin nykyisten tuulivoimaloiden melu ja muiden vaikutusten näkökulmasta. Terveysuojelulain mukainen terveyshaitan arviointi tehdään asuntokohtaisesti ja tästä syystä suojaetäisyyden tulisi olla sellainen, että sillä voidaan mahdollisimman varmasti välttää terveyshaittojen syntyminen myös yksittäisissä asunnoissa.

VALITUKSET

Valittajat

Maakuntavaltuuston päätöksestä ovat valittaneet:

1. valittaja A
2. valittaja B
3. valittaja C
4. valittaja D
5. valittaja E
6. Pomarkun kunta

Valitusten sisältö

valittaja A (1)

valittaja A vaatii Korpimatin tuulivoima-alueen poistamista vaihemaakuntakaavasta.

Vaatimuksensa perusteluina valittaja esittää muun muassa seuraavaa:

Trolssin kylä on Satakunnan maakuntakaavassa merkitty rakennetun kulttuuriympäristön suoje-lukohteeksi. Erityisesti suojeltavana ovat Trolssin kyläraitti kiviaitoineen, Erkkilän sukutilan ra-kennuskanta ja esihistorialliset muistomerkit. Sukutilan 13 rakennusta muodostavat satakunta-laisen maanviljelystilän ehjän pihapiirin talousrakennuksineen. Alue on saanut Talonpoikaiskult-tuurisäätiön kunniakilven hyvin suojellusta ja hoidetusta ulkoasustaan.

Trolssin tonttukivet muodostavat esihistoriallisesti eurooppalaisittain merkittävän muinaismuis-ton. Sen juuret ulottuvat roomalaisaikaan. Tämä maisema ei kärsi taustakseen kolmeakymmen-tä Tampereen Näsinneulan korkuista (240 metriä) teholtaan 331,71 GW tuulivoimalaa, seitse-män kilometrin pituista ja 30 metrin levyistä voimalinjaa ja noin 50 kilometriä asvaltoituja teitä. Alueen tiestö ei kestä leventämistä 10 metrin levyisiksi asvaltoituksi teiksi, mitä satoja tonneja painavien myllyn osien kuljettaminen tarkoittaa. Tuulivoima-alue merkitsisi lisäksi yli 30 yhden hehtaarin laajuista tornialuetta sekä kiviaineksen ottamista paikallisesta kallioperästä.

Selkämeren rannikko ei sovellu tuulivoimalle. Trolssin eurooppalaisittain ja pohjoismaisittain ja valtakunnallisesti arvokas kylämaisema tuhoutuu tuulivoimaloiden myötä.

Alueen luonto on herkkä ja haavoittuva. Selkämeren kansallispuisto ulottuu merellä Lankoslah-della Trolssin edustalle. Korpimatin alueen itäpuolella on samalla korkeudella Mankanevan lin-nustonsuojelu- ja soidensuojelualue. Niiden suojeluarvot turmeltuvat, jos tuulivoimalat raken-netaan. Rannikkoalue on ainutlaatuisia maannousemarantaa, linnuista pesivät siellä merikotkat (seitsemän pesää vuonna 2012), eksoottiset merimetsot (kanta 4000 paria) ja muinaisajan pyhät linnut kurjet, kaakkurit, joutsenet sekä merihanhet. Se on myös hirvieläinten tärkeä talvialue Pohjois-Satakunnassa. Karhu, ilves ja susi on tavattu alueella tänä vuonna.

Alueen asutus sijoittuu vapaa-ajan asuntona ja kakkosasuntona merenrantavyöhykkeelle. Me-rikarvian asukastiheys kolminkertaistuu kesällä. Trolssin rantaviivalla on rakennettuna poikkeus-luvin 22 lomamökkiä kilometrillä. Kunta mainostaa itseään aurinkoisuudella ("sata aurinkoista päivää enemmän"). Tämä pitää paikkansa. Merikarviaa on kehitetty vapaa-ajan vieton, virkistys-kalastuksen, elämysmatkailun ja muun vastaavan pienyritystoiminnan alueella. Massiivinen ras-kaan teollisuustuotannon salliminen Korpimatin erämaassa on huono uutinen koko Euroopalle ja paha virhe Suomelle.

Valittaja on elänyt näillä rannoilla kesät vuodesta 1964 lähtien. Tuulivoimaloiden melu, lapaväl-ke ja ylimitoitettut lentoestevalot sekä maisemahaitta karkottavat asukkaat ja romahduttavat lomakiinteistöjen hinnat. Ihmiset ovat täällä auringon, meren ja luonnon hiljaisuuden tähden.

Korpimatin tuulivoima-alue on maankäyttö- ja rakennuslain 39 §:n kohtien 1, 5, 7, 8 vastainen ja aiheuttaa maanomistajille ja muille oikeuden haltijoille kohtuutonta haittaa.

Koko osayleiskaava on valtioneuvoston eduskunnalle 6.11.2008 antaman selonteon ja nykyisen hallitusohjelman vastainen. Selonteossa koko valtakunnan tuulivoimaa koskevaksi tavoitteeksi on asetettu kuusi TW. Vaihekaavassa esitetään maakunnan osuudeksi 3.1 TW. Se on myös yli Sa-takunnan hyväksytyyn ilmasto- ja energiaohjelman 2011/2020 tuotantotavoitteen, joka on 2.0 TW.

Valittaja viittaa kirjelmäänsä liittämään Kauppalehden artikkeliin, jonka mukaan johtava norjalainen Markenkraftin tutkija O.J. Bothen toteaa Euroopan sähköntuotannon menevän kohti rajua ylituotantoa. Suomessa pelkäästään Olkiluoto 3 tuo lisää sähköä markkinoille 13 TWh vuoteen 2020 mennessä. Samalla kulutus vähenee energiaintensiivisen teollisuuden poistuessa maasta. Valtion maksamat tuet tuulisähkölle ovat rahan järkyttävää tuhlausta. Satakunnan rannikon tuulivoimalat on tarpeeton energiainvestointi.

Korpimatin tuulivoima-alue on sähkötuotannon suhteen myös maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 2, 3, 5, 6 ja 7 kohtien vastainen eikä kohtelee tasa-arvoisesti alueen asukkaita, joista erityisesti rannikon loma-asukkaat enemmistönä ovat haittojen kärsijöitä. Lyhytaikainen taloudellinen hyöty, noin 10 000 euroa vuodessa per mylly, kohdistuu muutamille suurmaanomistajille, kunnalle ja seurakunnalle. Kunnan verotulo jää mitättömäksi asukashaittoihin nähden.

Korpimatin kaivaselvityksissä on selviä puutteita. Selvityksissä puhutaan 120 metrin korkuisista myllyistä teholtaan 2-3 MW. Valtuuston hyväksymät myllyt ovat 220 metrisiä ja niiden teho on 5 MW. Tuulimittauksen ja asukaskyselyn tuloksia ei ole julkaistu ja ne ovat maksullisia mediallekin. Tuuliatlaksen keskituulen nopeus 8.2 metriä sekunnissa ilmoitetaan samaksi kuin laitevalmistajan ilmoittama optimi.

Valittaja esittää, että lopetetaan tuulivoimalla leikkittely ja säästetään 2 000 miljoonaa euroa.

Lisäksi valittaja on liittänyt valitukseensa sosiaali- ja terveysministeriön Varsinais-Suomen tuulivoimavaihe- ja kaavasta antaman lausunnon ja toteaa, että siinä esitetyt periaatteita etäisyydestä asutukseen on noudatettava koko maassa. Valittajan mukaan kunnanvaltuusto aikoo jo kesäkuussa päättää tuulivoimapuistoa koskevasta yleiskaavasta. Osa myllyistä on alle kahden kilometrin etäisyydellä asutusta talosta. Typerä hanke on estettävä.

Valittaja on valitusajan jälkeen täydentänyt valitustaan, jossa hän toteaa Merikarvian kunnan tehneen vuonna 2012 vaihe- ja kaavasta muutosesityksen, että kaava-alueetta laajennettaisiin yli kaksinkertaiseksi ulottamalla se etelässä lähelle kuntakeskusta ja pohjoisessa liki Mankanevan Natura- ja Is-alueella. Muutosesitys otettiin huomioon. Etelässä kaava-alueeseen lisättiin aluetta niin paljon, että kunnanhallituksen puheenjohtajan ja kunnan omalle metsäpalstalle sijoitettiin nyt viiden MW suuruiseksi osoittautuneiden myllyjen paikat sosiaali- ja terveysministeriön ohjeistuksen vastaisesti alle kahden kilometrin päähän lähimmästä asutuksesta.

Kunta ja sen päättäjät asettivat näin yksityisen etunsa yleisen edun edelle. Valittaja vaatii Korpimatin tuulivoimaloiden alueen poistamista vaihe- ja kaavasta lisäksi osa-yleiskaavasta.

valittaja B (2)

valittaja B vastustaa vaihe- ja kaavasta vahvistamista Harjakosken tuulivoimaloiden alueen osalta.

Vaatimuksensa perusteluina valittaja esittää muun muassa seuraavaa:

Kyseinen tuulivoimaloiden alue on liian lähellä asutusta. Lähimpiin vakituisiin asuntoihin Haapakosken kylällä on matkaa alle yksi kilometri. Lisäksi alueella on Natura-alue, Inhottujärvi. Myös läheisessä joessa on virkistyskalastusta. ELY-keskus on ollut näitä hankkeita tukemassa. Alue kuuluu niin sanottuihin hiljaisiin alueisiin. Tuulivoimapuisto tuhoaisi kaikki nämä luontoon liittyvät arvot ja aiheuttaisi ihmisille terveyshaittoja.

Ympäristöministeriö on antamassa keväällä uudet ohjeet/suosituksset tuulivoimarakentamisesta. Alueen soveltuvuus tuulivoimatuotantoon olisi vasta sen jälkeen arvioitava uudelleen.

Myös Pomarkun kunta on vastustanut Harjakosken tuulivoimapuistoa. Mielestäni tässä tilanteessa on kunnan tahtoa noudatettava, koska kunta haluaa profiloitua luontoarvoja kunnioittavana asuinpaikkana.

Valittaja pitää lainvastaisena maakuntavaltuuston pyyntöä saattaa vaihemaakuntakaava heti välittömästi voimaan valituksista huolimatta.

valittaja C (3), valittaja D (4) ja valittaja E (5)

valittajat C, D ja E vaativat pääosin samansisältöisissä valituksissaan maakuntavaltuuston päätöksen kumoamista vaihemaakuntakaavassa osoitetun Pahamäen tuulivoimaloiden alueen osalta. Lisäksi valittajat vastustavat vaihemaakuntakaavan voimaantuloa koskevan määräyksen antamista. Valittajat vaativat myös oikeudenkäyntikulujensa korvaamista tässä asiassa.

Vaatimustensa perusteluina valittajat esittävät muun muassa seuraavaa.

valittaja C omistaa kiinteistön x. valittaja D omistaa kiinteistöt x ja x. valittaja E omistaa kiinteistöt x ja x. Valittajien mukaan nämä kiinteistöt sijaitsevat vaihemaakuntakaavan mukaisen Pahamäen tuulivoima-alueen välittömässä läheisyydessä.

Valittajat katsovat, että maakuntavaltuuston päätös on usealta osin maankäyttö- ja rakennuslain vastainen eikä täytä sen 28 §:n mukaisia vaatimuksia. Yleispiirteisyydestä huolimatta maakuntakaavan valmistelussa ja vahvistamisessa on pidettävä huolta siitä, että se vastaa alueella myöhemmin tapahtuvaa rakentamista ja alueen kehittämistä. Pahamäen tuulivoimaloiden alueelle on tarkoitus rakentaa 11 teholtaan 3 MW voimalayksikköä, joiden korkeus on noin 175 metriä. Samanaikaisesti vireillä olevassa osayleiskaavassa on kuitenkin esitetty 20 voimalan rakentamista Pahamäen tuulivoima-alueelle ja tehty muun muassa YVA-selvityksiä. Osayleiskaavassa on voimaloiden korkeudeksi esitetty 180 metriä. Tämän vuoksi Satakuntaliiton tekemiin kaavaselvityksiin verrattuna esimerkiksi maisemalliset ja meluhaitat lisääntyvät voimaloiden fyysisen koon ja lukumäärän kasvaessa. Voimaloiden määrä vaihemaakuntakaavassa ja osayleiskaavassa eroavat huomattavasti tältä osin toisistaan, eivätkä vaihemaakuntakaava ja siihen liitetyt selvitykset vastaa suunniteltuja alueen voimalatavoitteita.

Valittajat viittaavat tiedotusta ja osallistumismahdollisuutta koskeviin maankäyttö- ja rakennuslain 6 ja 62 §:n säännöksiin ja katsovat, että Satakuntaliiton tiedotus on ollut puutteellista vaihemaakuntakaavan eri vaiheissa. Valittajille ei ole tiedotettu millään tavalla kaavaehdotuksesta, vaan se on tullut heidän tietoonsa sattumalta. Koska valittajien kiinteistöt sijaitsevat alle kilometrin päässä suunnitellusta tuulivoimalasta, on kyse sellaisesta voimalan läheisyydestä, jolla on huomattavaa vaikutusta kiinteistön arvoon sekä kiinteistöllä asumiseen. Kyseessä on edellä mainittujen säännösten vastainen menettely.

Vaihemaakuntakaava on myös valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden vastainen. Pahamäen tuulivoimalat dominoivat maisemaa Satakuntaliiton selvitysten mukaan 0–3 kilometrin säteellä. Tällä vaikutusalueella sijaitsevat muun muassa Ahlaisten valtakunnallisesti merkittävä kulttuurimaisema-alue sekä rakennettu kulttuuriympäristö. Alueella sijaitsee myös Lampikosken maakunnallisesti merkittävä kulttuurimaisema. Valittajat viittaavat voimassa olevan maakuntakaavan näitä alueita koskevaan suunnittelumääräykseen. Satakuntaliiton selvityksen mukaan tuulivoimalat näkyvät 10 kilometrin etäisyydellä tuulivoimaloiden alueesta ja Ahlaisten kulttuuriympäristöstä tarkasteltuna tuulivoimalat vaikuttavat paikoitellen maisemaan merkittävästi.

Museoviraston lausunnossa on todettu Pahamäen tuulipuiston vaikutusten olevan merkittäviä suhteessa valtakunnallisesti arvokkaisiin alueisiin.

Voimassa olevassa maakuntakaavassa Pahamäen tuulivoima-alueella on virkistys- ja retkeilyreitistö. Viitoitettu Satakunta - Pirkanmaan retkeilyreitistö kulkee koko kaava-alueen läpi. Kaavamääräysten mukaisesti tämän alueen suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota alueen ulkoilumahdollisuuksien turvaamiseen sekä ulkoilua palvelevien reittien toteuttamismahdollisuuksiin. Nyt suunniteltu tuulivoimaloiden alue ei tue mitään näitä nykyisiä alueella voimassa olevia kaavamääräyksiä. Alueen luonnontilaisuus ja mahdollinen erämaisuus muuttuvat puiston toteutuessa. Luonnonympäristö muuttuu jokaisen voimalayksikön kohdalla sorapäällysteiseksi rakentamis- ja huoltoalueeksi noin yhden hehtaarin alueella/voimala. Tämä käytännössä tarkoittaa noin 20 hehtaarin suuruisen alueen muuttamista.

Vaihemaakuntakaava aiheuttaa kohtuuton haittaa lähialueen maanomistajille ja asukkaille. Alueiden käytön suunnittelun tavoitteena on edistää turvallisen, terveellisen ja viihtyisän ja eri väestöryhmien tarpeet tyydyttävän elin- ja toimintaympäristön luomista ja rakennetun ympäristön kauneuden ja kulttuuriarvojen vaalimista sekä luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilymistä sekä ympäristön suojelua ja ympäristöhaittojen ehkäisemistä. Rakentamisen ohjauksen tavoitteena on edistää palvelevan, terveellisen, turvallisen ja viihtyisän sekä esteettisesti tasapainoisen elinympäristön aikaansaamista ja rakentamista, joka perustuu muun muassa kulttuuriarvoja säilyttäviin ratkaisuihin. Vaihemaakuntakaava ei siten täytä maankäyttö- ja rakennuslain 5 ja 12 §:n mukaisia edellytyksiä.

Tuulivoimalat aiheuttavat Pahamäen alueella ja sen lähialueella huomattavia ympäristöhaittoja. Ahlaisten ainutlaatuinen kulttuurimaisema muuttuu ja vahingoittuu pysyvästi. Tuulivoimaloista syntyvät äänet, auringonvalosta sekä lentoestevaloista ja lapojen pyörimisestä aiheutuva välke sekä meluhaitat aiheuttavat läheisillä alueilla asutuksen ja loma-asutuksen viihtyisyyden heikentymistä ja häiritsevät asukkaiden rauhaa. Voimaloiden aiheuttama jatkuva matalataajuinen melualtistus vaarantaa siten paikallisten asukkaiden terveyden. Ilta-auringon puolelle jää useita kiinteistöjä, jotka tulevat kärsimään vakavista auringonvalon välkehaitoista. Tuulivoimaloiden rakentaminen aiheuttaa siten valittajien osalta heidän omistamien kiinteistöjen arvon pysyvän alentumisen muun muassa voimaloiden aiheuttamien meluhaitan ja maiseman pilaantumisen johdosta.

Voimalat dominoivat täysin kylämaisemaa, koska valmisteilla olevan osayleiskaavan mukaisten voimaloiden sijaintipaikat ovat vain noin 800–900 metrin päässä vakituisista asuinalueista ja ympärivuotisesta loma-asutuksesta.

Satakuntaliitto ei ole tehnyt riittäviä selvityksiä alle kilometrin päässä vakituisesta asutuksesta olevien tuulivoimaloiden melu- ja muista terveydellisistä vaikutuksista alueen asukkaille. Sosiaali- ja terveysministeriö on 17.9.2013 antamassaan lausunnossa katsonut, että tuulivoimaloiden tuottaman pienitaajuisen melun terveyshaitoista on vielä erittäin vähän tietoa ja ministeriön suosituksen mukaan maakuntakaavoituksessa tuulivoima-alueiden suojavyöhyke lähimpään asutukseen tulisi olla kaksi kilometriä. Pahamäen osalta tämä ei täyty.

Lampin kylän läpi Pahamäen alueelle tehtävät kymmeniä metrejä leveät voimajohtolinjaukset muuttavat pysyvästi maisemaa. Pahamäen alue on rakentamatonta luonnontilaista maisemaa, jossa jättimäiset tuulivoimalat aiheuttavat suurta esteettistä haittaa. Tältä osin vaihemaakuntakaava ei täytä ympäristöministeriön tuulivoimarakentamista koskevaa suunnitteluohjetta.

Maaseutumaisema muuttuu teollisuusalueen kaltaiseksi ympäristöksi. Tuulivoimaloiden rakentaminen muuttaa alle kolmen kilometrin etäisyydellä sijaitsevien Lampinjärven, Kivijärven ja Uksjärven ranta-alueiden maisemia merkittävästi. Alueen ulkoilu-, marjastus- ja metsästysmah-

dollisuudet heikkenevät. Tuulivoimaloista lentävä jää ja lumi vaarantaisivat alueella liikkuvien henkilöiden turvallisuuden. Selvittämättä on myös jäänyt tuulivoima-alueella tehtävien mittavi- en kaivu- ja louhintatöiden vaikutukset pohjaveden laatuun alueella. Aleen läheisyydessä ole- vien kiinteistöjen omistajille on omat luonnonvesikaivot. Rakennettavat tuulivoimalat vaaranta- vat alueen linnuston säilymisen nykyisessä muodossaan ja aiheuttavat uhkatekijän eri lajien säi- lymiselle alueella.

Osayleiskaavan YVA-ohjelmassa olevan Digitan lausunnon perusteella tuulivoimalat todennäköi- sesti myös haittaisivat alueen TV-lähetyskäytöksiä.

Valittajat viittaavat maankäyttö- ja rakennuslain selvityksiä ja vaikutusten arviointia koskevaan 9 §:ään ja katsovat, että Satakuntaliiton tekemät selvitykset ovat puutteelliset. Tehdyistä selvityk- sistä ilmenee, että Satakunnan rannikkoalueella keskimääräinen tuulennopeus on korkeimmil- laan 7–9 m/s, mutta Pahamäen alueen keskimääräinen tuulennopeus on noin 6 m/s. Tämä joh- tuu siitä, että Pahamäen alue on avomerestä sisämaan puolella, jossa metsät ja muut maastoes- teet vaimentavat tuulta. Tällä seikalla on suuri vaikutus saatavaan liike-energian (tuulienergian) kokonaistasoon. Merellä tai merenrannalla tuulienergian määrä on kaksinkertainen verrattuna sisämaan olosuhteisiin. Päästäkseen samaan energiatasoon, on Pahamäen alueelle rakennetta- va huomattavasti korkeampia voimaloita.

Vaihemaakuntakaava on lisäksi myös ristiriidassa naapurussuhdelain 17 §:n, terveydensuojelu- lain 2 §:n, ympäristönsuojelulain 1 §:n ja luonnonsuojelulain säännösten kanssa.

valittaja C toteaa valituksessaan lisäksi, että hän kasvattaa hevostilalla nuorista hevosista eri käyttötarkoituksiin suuntautuvia yksilöitä kuten ravihevosia. Rakennettavat tuulivoimalat aihe- uttaisivat suurta vahinkoa hevosten kasvatukselle. Se todennäköisesti johtaisi elinkeinon harjoit- tamisen lopettamiseen ja huomattaviin taloudellisiin vahinkoihin.

Hevostilalla sijaitseva hevosten ulkoilutusreitti kulkee vain noin 100 metrin etäisyydellä tuuli- voimaloiden alueesta. Lähin tuulivoimala sijaitsee noin 900 metrin päässä valittajan C asuinra- kennuksesta. Tuulivoimaloista lähtevät melu sekä auringonvalon ja lentoestevalojen välkehaitat vaikeuttaisivat merkittävästi elinkeinon harjoittamista. Hevoset ovat luonnostaan hirvieläinten tapaan pakoeläimiä, jotka herkän näkö- ja kuuloaistinsa avulla tarkkailevat jatkuvasti ympäristö- ään ja siinä tapahtuvia muutoksia. Nuoret hevoset ovat usein erityisen arkoja melulle ja muille vastaaville ärsykkeille. Hevoset saattavat pelätä jopa maassa näkyvää omaa varjoaan ja kiertää tiellä olevan vesilammikonkin. Tallirakennuksessa ilmastointilaitteen jatkuva melu ei saa lain mukaan ylittää 35 desibelin arvoa. Hevoset ovat erityisen siten herkkiä melulle ja stressaantuvat helposti. Jatkuva meluallistutus ja stressi voidaan todeta muutoksina hevosen käyttäytymisessä.

valittaja C viittaa raviurheilun ja hevoskasvatuksen keskusjärjestö Suomen Hippoksen antamaan tuulivoimarakentamista koskevaan lausuntoon. Lausunnossa todetaan muun muassa, että tuu- livoimarakentamisen ja tuulivoimaloiden vaikutuksesta hevosten hyvinvointiin ja turvalliseen hevosen pitoon on vain vähän tutkimustietoa saatavilla. Hevosten kokemia haitallisia äkillisiä muutoksia ympäristössä aiheuttavat esimerkiksi hevosten ulkoilualueille ja valmennusreiteille osuvat liikkuvien siipien aiheuttamat varjot ja heijastumat. Siivistä mahdollisesti irtoava jää tai lumi voi myös säikäyttää tai vahingoittaa hevosta. Tuulivoimalan tuottama melu voi heikentää hevosen hyvinvointia. Tuulivoimaloiden sijoittelu ja rakentaminen tulee kokonaisuudessaan suunnitella siten, ettei hevosten pito- ja valmennusolosuhteita vaikeuteta. valittaja C toteaa, et- tä Satakuntaliitto ei ole tehnyt mitään selvitystä siitä, millaiset vaikutuksen nyt suunnitellulla tuulivoimapuistoalueella on hänen harjoittamaansa elinkeinon. Tuulivoimaloiden aiheuttamat valo- ja meluhaitat tulevat olemaan merkittävä haitta hevoselinkeino toiminnan harjoittamiselle alueella.

6. Pomarkun kunta

Pomarkun kunta vaatii valituksesta ilmenevin perustein maakuntavaltuuston päätöksen kuomamista vaihemaakuntakaavassa osoitetun Harjakosken tuulivoimaloiden alueen osalta.

Valituksen peruutus

Pomarkun kunta on toimittanut kunnanhallituksen 3.2.2014 pidettyä kokousta koskevan pöytäkirjan otteen, josta ilmenee, että kunnanhallitus on päättänyt peruuttaa vaihemaakuntakaavasta tekemänsä valituksen.

Satakuntaliiton vastine ja valittajien vastaselitykset

Satakuntaliitto on antanut vastineen lausuntojen ja valitusten johdosta.

Valittajille on annettu tilaisuus vastaselityksen antamiseen Satakuntaliiton vastineen johdosta.

Vastaselityksen ovat antaneet:

valittaja A, valittaja B, valittaja C, valittaja D ja valittaja E.

Valittajat uudistavat asiassa aikaisemmin esittämänsä ja esittävät lisäksi muun muassa seuraavaa:

valittaja A toteaa, että Korpimatin tuulivoimalahanke on sosiaali- ja terveysministeriön määräysten vastainen. Valittaja viittaa Iltalehden artikkeliin, jonka mukaan Porin Peittoossa asukkaan piti muuttaa melun takia pois myllyn sijaitessa 400 metrin päässä asutusta talosta ja osa myllyistä on ilmeisesti jouduttu samasta syystä sulkemaan jälkikäteen. Niin on käynyt Raahessa, Inkoossa ja Haminassa. Myös Raahen Kopsassa on käymässä näin. Aalto-yliopiston mukaan tuulimyllyjen rakentaminen kuormittaa luontoa 30–40 kertaisesti perinteiseen voimalaan verrattuna. Maakuntakaava ei estä 3 MW suurempia myllyjä. Niiden haitat ovat moninkertaisia vaihemaakuntakaavassa ja osayleiskaavassa suunniteltuihin myllyihin verrattuna.

Valittaja ehdottaa aikalisän ottamista Korpimatin tuulivoimaloiden osalta ja sen odottamista, että saadaan lisäselvityksiä, tutkimustuloksia ja käyttökokemuksia uusista suurista, jopa seitsemän MW:n myllyistä, joita sinne on tulossa. Korpimatin alueen poistamisen lisäksi vaihemaakuntakaavasta ympäristöministeriön on keskeytettävä osayleiskaavan tekeminen ja kiellettävä antamasta rakennuslupaa tuulimyllyille Korpimatin erämaahan. Valittaja vetoaa myös perustuslain 6 ja 20 §:ään. Alueen eteläpäässä on 90 -vuotiaan sotiemme veteraanin koti alle kilometrin päässä suunnitellusta jättimyllystä.

Viimeisen kotkalaskennan mukaan Merikarvian rannikolla on kaksitoista pesivää kotkaparia.

valittaja B toteaa, että vaihemaakuntakaavaan on suunniteltu 1,6 kertainen määrä tuulivoimaloita yli tavoitteen, joka on 2 TW. Käytännössä voimala-alueet on roiskittu kartalle sinne, missä vain vähänkin riittävän suuri yhtenäinen alue löytyy. Haapakosken kylää ei edes mainita, joten kuinka se sitten on huomioitu haittoja arvioitaessa. Maakuntakaava on ohjaava kaava, jossa on otettava huomioon mahdolliset haitat ja sosiaali- ja terveysministeriön suositus kahden kilometrin rajasta vakituisen asutukseen. Harjakoskella ei ole vaihtoehtoja myllyjen sijoitukselle, koska se on 16:lle myllylle liian ahdas.

Ympäristöministeriö on velvollinen katsomaan koko maata koskevaa kokonaisuutta tuulivoiman vaikutuksen osalta ekologisiin käytäviin. Jokainen kunta ja maakunta kaavoittaa vain omia etu-

jaan ajatellen. Valittajaa huolestuttaa muun muassa kokonaisuus linnuston ja hirvien talvehtimisaalueiden osalta, jos 20 kilometrin välein on 9–16 voimalan teollista tuulipuistoa. Harjakosken alue kuuluu maaseudun hiljaisiin alueisiin. Tuulivoimala-alue rajoittuisi eteläosastaan Kynäsjoen suosittuun virkistyskalastusjokeen, jolle aiheutuvat haitat Satakuntaliitto itse myöntää.

Kaavan hyväksymispäätökseen liitetty virheellinen valitusosoitus hallinto-oikeuteen on harhauttava. Argumentit ovat täysin toisenlaiset valitettaessa ympäristöministeriöön. Hallinto-oikeuden olisi tullut palauttaa asiakirja valittajalle, antaa uusi valitusosoitus ja jatkaa valitusaikaa.

valittaja C, valittaja D ja valittaja E toteavat pääosin samansisältöisissä vastaselityksissään, että maankäyttö- ja rakennuslain 62 ja 63 §:n säännökset mahdollistavat tiedottamisen myös suoraan niille kiinteistönomistajille, joille kaavaehdotus aiheuttaa merkittävää haittaa tai esimerkiksi loma-asukkaille, joiden ei voida olettaa olevan paikallislehtien tiedotusalueella. Koska kyseessä on merkittävästi alueen elinkeinonharjoittamista sekä maankäyttöä että rakentamista rajoittava kaavahanke, olisi kaavan valmistelusta tullut tiedottaa paremmin. Pahamäen alueella ei ole pidetty yhtäkään tiedotustilaisuutta. Kaavoituksesta olisi tullut ilmoittaa ainakin voimala-alueen lähimpiin talouksiin. valittajalle D ja valittajalle E kaavoitus on tullut tietoon vasta 1.7.2013, jolloin pidettiin tiedotustilaisuus Lammin osayleiskaavan laadinnan aloittamisesta. Vaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen 2. muistutusaika päättyi 2.7.2013. valittaja D Helsingissä, joten hänelle eivät ole välittyneet paikallislehtien tai kunnan ilmoitustaululla olevat ilmoitukset asiasta.

valittaja C toteaa, että hevostilalla puhtaan juomaveden saannilla on oleellinen merkitys.

Vaikka Satakuntaliiton mukaan maanomistusolosuhteet eivät ohjaa kaavaratkaisuja, kaavaselvityksessä on todettu, että maanomistaja on esittänyt kaava-alueen laajentamista etelään ja luoteeseen. Ehdotusvaiheessa alueen rajausta on laajennettu etelän suuntaan. Ehdotusvaiheessa 2 on todettu, että keskusteluja maanomistajan kanssa on käyty ja alueen rajausta on sovitettu yhteen maanomistajan alustavan osayleiskaavaluonnoksen ja selvitysten kanssa. Tämä osoittaa, että Pahamäen kaavoitus on tehty yhteistyössä maanomistajan kanssa, eikä paikallisia asukkaita ole asiasta informoitu mitenkään.

Valittajat viittaavat vastaselitykseensä liittämiin valokuvaan Porin Peittoon tuulivoima-alueesta, joka sijaitsee kuuden kilometrin etäisyydellä Pahamäen alueesta. Vastoin YVA-selvityksen mainintaa sen vaikutukset kulttuurihistoriallisesti merkittävälle kohteelle kuten Ahlaisten valtakunnallisesti arvokkaaseen maisemaan ovat voimakkaita.

Ahlaisten kylältä tehdystä Pahamäen pallopanoraama -kuvasovitteessa 2 ei ole esitetty Peittoon voimaloiden rasitusta Ahlaisten kulttuurimaisemaan, vaikka Peittoon voimalat näkyvät kyseille paikalle. Pahamäen maisemasovitteissa maisemalliselta dominanssivyöhykkeeltä on esitetty vain yksi kuvauspiste, eikä tätä selvitystä voida tässä vaiheessa pitää riittävänä tutkimuksena todellisista tuulivoimaloiden aiheuttamista maisemavaikutuksista. Satakuntaliiton tekemät maisemasovitteet eivät anna todellista eikä riittävää kuvaa hankkeen maisemahaitoista. Ehdotusvaiheen 2 maisemasovitteissa on myös vedottu puuston peittävään vaikutukseen. Maisemaa suojaavalle puustolle ei ole asetettu toimenpiderajoituksia kaavamääräyksissä. Kyseessä on talousmetsä, joka jossain vaiheessa tullaan hakkaamaan pois.

Selvittämättä on jäänyt myös maisemaa merkittävästi muuttavan kymmeniä metrejä leveään suurjännitevoimajohdon maisemalliset vaikutukset kulttuuriympäristöön. Hankkeen toteutuksessa voimajohto kulkisi maakuntakaavaan merkityn valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen halki Peittoosta Pahamäelle. Ministeriön ohjeistuksen mukaan voimajohdon vaikutukset muuhun maankäyttöön on selvitettävä.

Maakuntakaavavaiheessa määritellyt tarkat voimaloiden alue-, koko- ja sijaintitiedot ovat oleellisia arvioitaessa hankkeen maisemavaikutuksia voimassa olevan maakuntakaavan suunnittelu-määräyksiin. Mikäli Pahamäen alueen tuulivoima-alue toteutetaan, rasittaa Ahlaisten kylänraitin maisemaa kahdelta eri suunnalta tuulivoima-alue.

Valittajat viittaavat Peittoon tuulivoimaloiden alueella tehtäviin melumittauksiin ja alueen asukkaiden kokemiin muun muassa melu- ja välkehaittoihin. Ennen vaihemaakuntakaavan vahvistamista Pahamäen osalta on esimerkiksi Peittoon alueelta mahdollista saada konkreettista näyttöä siitä, mikä meluvaikutus tuulivoima-alueella on lähialueelle lähes samoissa olosuhteissa.

Vaihemaakuntakaavan mukainen kilometrin etäisyys teollisen tuulivoiman tuotantoalueen ja asutuksen välillä on riittämätön. Tutkimuksissa on todettu, että Pahamäen suunnitellut 3–5 MW voimalat tuottavat huomattavasti enemmän matalataajuisia melua kuin 1–2 MW voimalat.

On erittäin todennäköistä, että ympäristöministeriön ohjeistuksen mukaiset meluarvot ylittyvät lähimpien asuinrakennusten osalta. Teollisuusluokan tuulivoimaloista lähtevä melu on jaksotaista ja ajallisesti vaihtelevaa. Ohjeistuksen mukaan tuulivoimaloiden mahdolliset meluvaikutukset tulee selvittää tarkkaan jo yleispiirteisessä suunnittelussa, mikäli tuulivoimala-alue osoitetaan alle kahden kilometrin etäisyydelle asutuksesta tai muusta meluvaikutuksille herkästä kohteesta. Myös oikeuskäytännössä on katsottu noin kilometrin päässä sijaitsevien asuinrakennusten kohdalla ympäristöministeriön asettamien meluraja-arvojen ylittyvän.

Pahämäki on keskimäärin 15–30 m merenpintaa korkeammalla. Lammin YVA-ohjelman mukaan suunnitteilla olevat 180 metriä korkeat voimalat kohoavat parhaimmillaan jopa 218 metriä merenpintaa korkeammalle. Nykyisten suunnitelmien mukaisten tuulivoimaloiden rakentaminen edellyttää ympäristölupaa. Tämäkin osoittaa, että suunniteltu tuulivoimapuisto on ympäristövaikutuksiltaan merkityksellinen. Ympäristöministeriön ohjeistuksen mukaan tuulivoimalat tulisi lähtökohtaisesti sijoittaa niin kauas asutuksesta tai muusta häiriintyvistä kohteesta, ettei ympäristölupa ole tarpeen.

Vireillä olevassa osayleiskaavassa on lisäksi esitetty tuulivoimaloita merkittävästi maakuntakaavan aluetta laajemmalle alueelle. Alemman tason kaavoituksella ei voida enää merkittävästi laajentaa tuulivoimaloiden sijoittamisaluetta, sillä tällöin maakuntakaavavaiheessa maisema- ja muut haitat tulevat arvioitavaksi huomattavasti todellista tilannetta pienemmiksi.

Voimalan lapojen jäätyksen ja niistä irtoavien lumi- ja jääkappaleiden lentämisen estämiseen liittyvää toimivaa teknistä ratkaisua ei ole tällä hetkellä löydettävissä. Voimaloiden kärkinopeus saattaa olla jopa 300 km/h, jolloin suuret jää- ja lumikappaleet saattavat lentää jopa 900 metrin päähän voimaloista. Voimaloiden ympärille muodostuu laaja vaara-alue, joka rajoittaa liikkumista 400 metrin matkalta.

Kaavaselostus on ollut puutteellinen myös alueen loma-asutuksen osalta. Maisemaselvityksessä liitteenä ollut kartta on vanhentunut eikä siihen ole merkitty läheskään kaikkia uusia vapaa-ajan asuntoja.

Pahamäen alueella esiintyy luonnonsuojelulla erityisesti suojeltuja merikotkia. Myös alueella esiintyvien lepakkojen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain nojalla kielletty. Näiden lajien esiintymisestä ei ole esitetty riittäviä selvityksiä vaihemaakuntakaavassa.

Voimala-alueiden läheisyydessä on havaittu asukkailla muun muassa unihäiriöitä, migreeniä, keskittymishäiriöitä, huimausta, ääniyliherkkyyttä, pääkipua, näköhäiriöitä ja autonomisen her-

moston yliaktiivointia. Valittajat viittaavat tohtori Christopher Hanningin tutkimukseen ja suositukseen yli kahden kilometrin suojaetäisyydestä asutukselle.

Matalataajuinen tuulivoimamelu kulkeutuu asuinrakennusten seinärakenteiden läpi asuntojen sisään aiheuttaen haitan asumisterveydelle lähimmillä asuinkiinteistöillä. Tämä on maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:ssä mainittu kohtuuton haitta. Usean tuulivoimalan aiheuttaman melun yhteisvaikutuksen mallintaminen on vaikeaa useiden epävarmuustekijöiden vuoksi. Melunmallinuksissa yleisesti käytettävä ekvivalentti meluannostus tietyn aikajakson sisällä, LAeq, suodattaa tehokkaasti melun huippukohtia tarkasteltavan ajanjakson sisällä antaen virheellistä informaatiota huippumelualtistuksesta sekä melun ajallisesta vaihtelusta. Lisäksi tämän taajuuspainotuksen käyttö ei sovellu suoraan tuulivoimalamelun mittaukseen. Tuulivoimalamelu on huomattavasti häiritsevämpää kuin liikennemelu. Vastaselitykseen liitettyssä sosiaali- ja terveysministeriön johtajan Jari Keinäsen ja ylitarkastajan Vesa Pekolan kirjoituksessa on otettu myös kantaa siihen, että mahdollisten terveyshaittojen johdosta ei alle kahden kilometrin etäisyydelle tulisi ilman kattavaa terveysvaikutusten arviointia rakentaa voimaloita.

Valittajat viittaavat myös vastaselitykseen liitettyihin Aktia Kiinteistöväilyksen arviokirjaan, jossa on selkeästi otettu kantaa siihen, miten tuulivoimalan läheisyys vaikuttaa kiinteistön arvoon, sekä valittajan E lausuntoon.

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN PÄÄTÖS

Kannanotot ministeriöiden lausuntoihin

Sisäministeriö

Sisäministeriön lausunnon johdosta ympäristöministeriö toteaa, että maakuntakaava on yleispiirteinen alueiden käyttöä koskeva suunnitelma. Vaihemaakuntakaavassa osoitetaan tuulivoimatuotantoon parhaiten soveltuvat alueet eikä siinä esitetä yksittäisten tuulivoimaloiden sijaintipaikkoja, vaan ne tarkentuvat yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Tarkemmassa suunnittelussa selvitetään myös tarvittavat suojavyöhykkeet yksittäisille tuulivoimaloille, niihin liittyvät mahdolliset liikkumisrajoitteet sekä onnettomuus- ja vikatilanteisiin varautuminen, kun esimerkiksi sijaintipaikka, lapatyypit ja voimalatyypit ovat tiedossa.

Maa- ja metsätalousministeriön lausunnon johdosta ympäristöministeriö toteaa, että kaavoitus on eri toiminnot yhteen sovittavaa suunnittelua. Vaihemaakuntakaavassa on osoitettu tuulivoiman tuotantoon parhaiten soveltuvat alueet ja tuulivoimaloiden yleispiirteinen sijoittuminen. Maakuntakaavan perusteena olevien vaikutusarviointien tarkkuustason osalta on otettava huomioon maakuntakaavan tehtävä ja tarkoitus sekä sen ohjausvaikutus.

Vaihemaakuntakaavan vaikutuksia on arvioitu muun muassa alue- ja yhdyskuntarakenteen, teknisen huollon sekä taloudellisten vaikutusten kannalta ja vaikutusten arviointi on esitetty kaava-aineistoon kuuluvassa erillisessä liitteessä ja tiivistetysti myös kaavaselostuksessa. Maakuntakaavaan liittyvä vaikutusten arviointi ei edellytä vaikutusten arviointia jonkin yksittäisen elinkeinon kannalta. Metsätalouden osalta on kuitenkin todettu metsän hoitoon kohdistuvat rajoitteet tuulivoimaloiden sijoituksessa metsätalousalueille ja uusien johtokäytävien aiheuttama yhtenäisten luontoalueiden lohkominen sekä toisaalta saatavissa olevat vuokratulot. Tuulivoimatuotannon voidaan katsoa tulevaisuudessa omalta osaltaan myös tukevan maaseutuelinkeinojen harjoittamista.

Teollisen kokoluokan tuulivoimalat ovat korkeita rakennelmia ja sen vuoksi vaikutusarviointien painottuminen luontoarvoihin ja maisemaan on perusteltua. Tuulivoimaloiden sijainti ja vaikutusten arviointi tarkentuvat yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä.

Liikenne- ja viestintäministeriön lausunnon johdosta ympäristöministeriö toteaa, kuten liikenne- ja viestintäministeriökin, että lausunnossa esitetyt näkökohdat on kaava-asiakirjoissa otettu huomioon. Esitetyt näkökohdat tulevat tarkemmin huomioon otettavaksi yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, kun muun muassa voimaloiden sijaintipaikat, lukumäärä ja korkeus tarkentuvat.

Sosiaali- ja terveysministeriön lausunnon johdosta ympäristöministeriö toteaa, että vaihemaakuntakaavassa on osoitettu tuulivoiman tuotantoon parhaiten soveltuvat alueet ja tuulivoimaloiden yleispiirteinen sijoittuminen. Maakuntakaavan perusteena olevien vaikutusarviointien tarkkuustason osalta on otettava huomioon maakuntakaavan tehtävä yleispiirteisenä kaavana sekä sen tarkoitus ja ohjausvaikutus.

Tiettyjen suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointia koskevan direktiivin (2001/42/EY) täytäntöön panon yhteydessä on viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetulla lailla ja muun muassa maankäyttö- ja rakennuslain-säädännön muutoksilla pantu täytäntöön myös strategisesta ympäristöarvioinnista tehtyyn sopimukseen liitetyn pöytäkirjan (Espoon sopimus, SopS 67/1997 ja SEA-pöytäkirja) edellyttämät aineelliset säännökset. Tämän lainsäädännön valmistelutyön yhteydessä on katsottu, että maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1 §:n 1 kohdan edellyttämä ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön kohdistuvien vaikutusten arviointi käsittää myös terveysvaikutukset.

Ympäristöministeriö katsoo, että vaihemaakuntakaavan vaikutusten arvioinnissa on siten maankäyttö- ja rakennusasetuksen (895/1999) 1 §:n mukaisesti otettu huomioon vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön myös terveysvaikutusten kannalta.

Tuulivoimaloiden aluetta tarkoittavaan merkintään liittyy suunnittelumääräys, jonka mukaan alueen suunnittelussa on otettava huomioon vaikutukset muun muassa asutukseen ja lomaa-asutukseen sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia.

Vaihemaakuntakaavalla ohjataan maakunnallisesti merkittävää tuulivoimarakentamista ja maakuntakaavaa tulkitaan sen yleispiirteisyyden puitteissa. Tuulivoimaloiden sijainti ja vaikutusten arviointi tarkentuvat yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä, kun yksittäisten voimaloiden lukumäärä, sijaintipaikat, lähtömelutasot ja kokonaiskorkeus ja muut ominaisuudet ovat tiedossa. Tällöin sosiaali- ja terveysministeriön lausunnossaan esittämät näkökohdat on mahdollista ottaa huomioon. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa arvioidaan myös mahdollinen ympäristöluvan tarve eikä mahdollisesta luvan tarpeesta voida määrätä maakuntakaavassa. Ympäristöministeriö katsoo, että vaihemaakuntakaavan yleisten suunnittelumääräysten toinen kappale maakuntavaltuuston hyväksymässä muodossa on maakuntakaavan tarkoitus ja yleispiirteisyyss huomioon ottaen riittävä ohjaamaan yksityiskohtaisempaa suunnittelua.

Sosiaali- ja terveysministeriön lausunnossaan esittämien tuulivoimaloiden suojaetäisyyksien osalta ympäristöministeriö toteaa, että maakuntakaavan yleispiirteisyyden vuoksi siinä ei määritellä suojaetäisyyksiä yksittäisten tuulivoimaloiden ja asutuksen välille. Myös riittävät suojaetäisyydet kunkin tuulivoimalan osalta tulevat selvitetäväksi yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Suojaetäisyyden määrittelyssä tuulivoimaloiden melu- ja välkevaikutusten alueellinen laajuus riippuu suuresti määrin ympäröivän alueen maaston muodoista ja kasvillisuudesta. Suomessa etäisyydet asuin- ja elinympäristöihin määritellään pääosin melu- ja välkemallinnusten tulosten perusteella tarkemmassa suunnittelussa.

Lausumat valituksista

Tuulivoimaloita koskevat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja maakuntakaavan sisältövaatimukset

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toimivia yhteysverkostoja ja energiahuoltoa koskevien erityistavoitteiden mukaan maakuntakaavoituksessa on osoitettava tuulivoiman hyödyntämiseen parhaiten soveltuvat alueet. Tuulivoimalat on sijoitettava ensisijaisesti keskitetysti useamman voimalan yksiköihin. Maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:n 2 momentin mukaan maakunnan suunnittelussa ja muussa alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista.

Tämän lisäksi tuulivoima-alueiden suunnittelussa on otettava huomioon muutkin valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet kuten maisemaa, luonnonarvoja ja kulttuuriperintöä sekä toimivia yhteysverkostoja ja energiahuoltoa koskevat tavoitteet. Kulttuuri- ja luonnonperintöä, virkistyskäyttöä ja luonnonarvoja koskevien yleistavoitteiden mukaan alueidenkäytöllä edistetään elollisen ja elottoman luonnon kannalta arvokkaiden ja herkkien alueiden monimuotoisuuden säilymistä. Näitä tavoitteita koskevien erityistavoitteiden mukaan alueidenkäytössä on varmistettava, että valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot säilyvät. Viranomaisten laatimat valtakunnalliset inventoinnit otetaan huomioon alueidenkäytön suunnittelun lähtökohtana. Yhteys- ja energiaverkostoja koskevassa alueidenkäytössä ja alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon ympäröivä maankäyttö ja sen kehittämistarpeet sekä lähiympäristö, erityisesti asutus, arvokkaat luonto- ja kulttuurikohteet ja -alueet sekä maiseman erityispiirteet.

Maakuntakaavan sisältövaatimuksia koskevan maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota muun muassa ympäristön ja talouden kannalta kestäviin liikenteen ja teknisen huollon järjestelyihin, maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen sekä maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin.

Kaavan on maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaan perustuttava riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvittävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Kaavan vaikutuksia selvitetäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Maakuntakaava on yleispiirteinen alueiden käyttöä koskeva suunnitelma. Maakuntakaavan ratkaisut ja niitä koskevat selvitykset ja vaikutusten arviointi tarkentuvat yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Tuulivoimavaihemaakuntakaavan sisältö ja selvitykset

Vaihemaakuntakaavan tavoitteena on edistää ja ohjata tuulivoimatuotannon rakentamista. Kaavassa on osoitettu maakunnallisesti merkittävät tuulivoimatuotannon alueet merkinnällä tv1. Lähtökohtana on ollut, että näille alueille on mahdollista sijoittaa yli 8–10 tuulivoimalaa. Maakunnallinen merkittävyys riippuu myös alueen herkkyystekijöistä kuten rannikon läheisyydestä, kulttuuriympäristöstä, maisemasta, luontoarvoista, linnustosta ja asutuksen läheisyydestä. Tuulivoimaloiden aluetta koskevaan merkintään liittyy suunnittelumääräys, jonka mukaan alueen suunnittelussa on muun muassa otettava huomioon rakentamisen vaikutukset asutukseen, loma-asutukseen, maisemaan, kulttuuriperintöön ja luontoon sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia.

Kaavassa on osoitettu myös tuulivoimatuotantoon liittyvät uudet, vähintään 110 kV:n voimalinjat, jos linjaus on ollut tiedossa, sekä uudet vähintään 110 kV:n sähköverkkoon kuuluvat sähkö-

asemat. Voimalinjamerkintään liittyvän suunnittelumääräyksen mukaan sähkösiirtoverkon yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on selvitettävä alueidenkäytön kannalta tarkoituksenmukaisimmat ja ympäristön kannalta vähiten haitalliset vaihtoehdot.

Kaavaa varten on tehty selvitys, jossa on selvitetty Satakunnan manneralueilla tuulivoiman hyödyntämiseen parhaiten soveltuvat alueet (Mannertuuliaueet Satakunnassa, Satakuntaliitto 2011, sarja A:300). Selvitykseen liittyi myös tuulivoimaa koskeva kansalaiskysely, jonka tavoitteena oli kerätä mielipiteitä tuulivoimatuotantoon liittyvistä asioista (Tuulivoimakyselyn analyysi, Satakuntaliitto 2011, Sarja A:302).

Isojen lintujen muuttoreiteistä on tehty selvitys (Ahlman, S. & Luoma, S. 2013: Isojen lintujen muuttoreitit Satakunnassa -havaintokatsaus, Turun Yliopisto, Merenkulkualan koulutus- ja tutkimuskeskus). Lisäksi on selvitetty suurikokoisten muuttolintujen kerääntymisalueita (Vilén, R., Luoma, S. & Ijäs, A. 2012: Suurien lintulajien kerääntymäalueet Satakunnassa vuosina 2000–2011 -Havaintokatsaus. Porin Lintutieteellinen Yhdistys RLY ry ja Rauman Seudun Lintuharrastajat ry). Kaavan vaikutuksista on tehty vaikutusten arviointi, joka sisältyy erilliseen asiakirjaan (kaavaselostuksen erillisliite A).

Vaihemaakuntakaavan vaikutuksista on tehty myös erillinen selvitys, joka koskee tuulivoimaloiden alueiden vaikutuksia Natura 2000 -verkostoon kuuluvien alueiden suojeluarvoihin (kaavaselostuksen erillisliite A).

Tuulivoimaloiden maisemavaikutuksia on lisäksi selvitetty havainnollistamis- ja visualisointiprojektissa (kaavaselostuksen erillisliite B). Vaihemaakuntakaavan vaikutuksia on havainnollistettu muun muassa kuvasovittein sekä näkyvyysanalyysien ja pallopanoraamakuvausten avulla. Lähtökohtana ovat olleet edellä mainitun tuulivoimaselvityksen laskennalliset ja teoreettiset lukuarvot. Kaavatyön aikana näitä lukuarvoja on päivitetty, koska rakennettavien tuulivoimaloiden korkeus on kasvanut, ja havainnollistamista varten voimaloiden korkeus nostettiin kokonaiskorkeuteen 220 metriä. Tämän vuoksi myös tuuliennusteet on arvioitu kaavan laadinnan aloitusvaihetta korkeammalta.

Myös tuulivoimaloiden alueille sijoittuvia hankkeita koskevia YVA-selostuksia ja osayleiskaavojen taustaselvityksiä on hyödynnetty linnustoa koskevassa vaikutusten arvioinnissa.

Suunnittelun lähtökohtana on ollut etäisyys tuulivoimatuotannolle herkkiin alueisiin kuten asutukseen, luonnonsuojelualueisiin sekä arvokkaisiin maisemiin ja kulttuuriympäristöihin (1000 metriä) ja melutasoltaan hiljaisiin alueisiin (3000 metriä). Aineistona on käytetty Suomen ympäristökeskuksen yhdyskuntarakenteen seurantajärjestelmän paikkatietoja ja sen asukastietoja vuodelta 2012.

Maakuntakaava on yleispiirteinen alueidenkäyttöä koskeva suunnitelma, joka tarkentuu yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tarkempien selvitysten ja vaikutusten arviointien perusteella. Vaihemaakuntakaavassa ei osoiteta mahdollisten tuulivoimaloiden sijaintipaikkoja eikä niiden lukumäärää, korkeutta, tehoa tai muita ominaisuuksia. Yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä selvitetään riittävä etäisyys vakituiseen asutukseen ja loma-asutukseen, ottaen huomioon ajantasaiset asutusta koskevat tiedot, ja otetaan huomioon virkistykseen ja matkailun tarpeet. Lisäksi tehdään maisema- ja meluselvitykset, varjostusmallinnukset sekä arvioidaan tuulivoimaloiden alueen vaikutuksia voimaloiden tarkemman sijoittelun pohjalta. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tehdään myös tarkemmat tuulimittaukset.

Satakunnan ilmasto- ja energiastrategian tuulivoimatuotantoa koskeva tavoite ei ole ollut määrävä tekijä vaihemaakuntakaavan sisällölle. Kaavassa on laadittujen selvitysten ja vaikutusten

arvioinnin perusteella ja ottaen huomioon valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja muut maakuntakaavan sisältövaatimukset osoitettu tuulivoiman tuotantoon parhaiten soveltuvat alueet. Vaihemaakuntakaavan vahvistamisedellytyksiä harkittaessa ei oteta huomioon mahdollisen vireillä olevan yleiskaavan tai yksityiskohtaisemman hankkeen toteuttamiseen liittyvän suunnitelman mukaisia tuulivoimala-alueen rajausta, voimaloiden lukumäärää, korkeutta tai muita yksityiskohtia § koskevia tietoja.

Ympäristöministeriö katsoo, että vaihemaakuntakaava perustuu maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n edellyttämiin riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin.

Tuulivoimaloiden aluetta, uutta voimalinjaa ja uutta sähköasemaa tarkoitaviin merkintöihin liittyy maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n 1 momentin mukainen rakentamisrajoitus, joka on ehdollinen. Rakennuslupaa rakennuksen rakentamiseen ei saa myöntää siten, että vaikeutetaan maakuntakaavan toteutumista. Jos luvan epäämisestä aiheutuu hakijalle huomattavaa haittaa, lupa on myönnettävä siinä tapauksessa, että kunta tai muu julkisyhteisö, jonka käyttöön alue on katsottava varatuksi, ei lunasta aluetta tai suorita haitasta kohtuullista korvausta. Rakentamisrajoitus ei ulotu tuulivoimaloiden alueen rajauksen ulkopuolelle. Maakuntakaava ohjaa yksityiskohtaisempaa suunnittelua eikä sillä ole suoraan maanomistajaan kohdistuvia oikeusvaikutuksia.

Ympäristöministeriö on maankäyttö- ja rakennuslain 31 §:n 2 momentin mukaisesti pyytänyt vaihemaakuntakaavasta muiden ministeriöiden lausunnot. Sosiaali- ja terveysministeriö ei ole antamassaan lausunnossa vastustanut kaavan vahvistamista. Toisen ministeriön jostakin muusta maakuntakaavasta antamaa lausuntoa ei voida käyttää perusteena Satakunnan vaihemaakuntakaavan 1. laillisuutta arvioitaessa.

Yksittäisten valitusten johdosta ympäristöministeriö lausuu lisäksi seuraavaa:

valittaja A (1)

Tutkimatta jätetty menettelyä koskeva väite

Kuntalain 90 §:n 3 momentin mukaan valittajan tulee esittää valituksensa perusteet ennen valitusajan päättymistä. Ympäristöministeriö jättää valitusajan jälkeen tehtynä tutkimatta väitteen, joka koskee menettelyä Merikarvian kunnanhallituksen kokouksessa 26.8.2014 sen käsitellessä vaihemaakuntakaavaehdotuksesta annettavaa kunnan lausuntoa.

Tutkimatta jätetyt osayleiskaavaa koskevat vaatimukset

Ympäristöministeriö jättää valitusajan jälkeen tehtynä tutkimatta myös vaatimukset, jotka koskevat Korpimatin tuulivoimaloiden alueelle laadittavaa osayleiskaavaa ja sen sisältöä sekä rakennuslupan myöntämistä alueelle sijoitettavien tuulivoimaloiden rakentamiseen. Ympäristöministeriö toteaa kuitenkin, että maankäyttö- ja rakennuslain (321/1999) 18 §:n mukaan kunnan alueiden käytön suunnittelun ja rakennustoimen ohjaus ja valvonta kuuluu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Valituksen asiaratkaisu

Ympäristöministeriö hylkää valituksen.

Perustelut

Maakuntakaavan toteuttamiseen liittyvät mahdolliset taloudelliset tuet eivät ole asia, joka vaikuttaisi kaavan vahvistamisedellytysten harkintaan.

Merikarvian Korpimatin tuulivoimaloiden alue sijoittuu noin yhden kilometrin etäisyydelle Trossin valtakunnallisesti merkittävästä rakennetusta kulttuuriympäristöstä ja Trossin kylästä itään. Trossin kylän erityispiirteinä ovat laajat kiviaidat, kivikasat sekä kaksi maassamme harvinaista pellon haltijakiveä eli kivitonttua. Perinteistä rakennuskantaa edustavat rakennusryhmät. Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö on otettu huomioon voimassa olevassa vuonna 2011 vahvistetussa Satakunnan maakuntakaavassa sitä koskevaan merkintään liittyvin suunnittelumääräyksin. Voimassa oleva maakuntakaava jää voimaan vaihemaakuntakaavan vahvistamisesta huolimatta. Tämän lisäksi tuulivoimaloiden aluetta koskeva edellä selostettu suunnittelumääräys edellyttää muun muassa maisemaan ja kulttuuriperintöön kohdistuvien vaikutusten huomioon ottamista.

Korpimatin tuulivoimaloiden alueelta on osoitettu myös varaus uudelle, vähintään 110 kV:n voimalinjalle etelään Kööriän tuulivoimaloiden alueelle. Myös voimalinjan suunnittelussa on otettava huomioon sitä koskeva edellä selostettu suunnittelumääräys.

Merellä sijaitseva Selkämeren kansallispuisto sijaitsee lähimmilläänkin useamman kilometrin etäisyydellä tuulivoimaloiden alueesta. Vaikka tuulivoimalat tulevat näkymään muun muassa Selkämerenkansallispuiston alueelle, tarkemmassa suunnittelussa yksittäisten tuulivoimaloiden sijoittelulla voidaan vaikuttaa siihen, että niiden vaikutukset maisemaan jäävät mahdollisimman vähäisiksi.

Korpimatin tuulivoimaloiden alue sijoittuu metsäiselle alueelle, joka on lähinnä talousmetsää eikä täysin luonnontilaista. Alueella ei ole todettu olevan uhanalaisia kasvilajeja tai eläimiä. Vaihemaakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen rajauksessa on otettu huomioon suuret petolinnut kuten merikotka, jonka reviiriä ei sijoitu tuulivoimaloiden alueelle.

Mankanevan (kaava-asiakirjoissa Mankannevan) Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue (FI0200018) sijaitsee vaihemaakuntakaavan mukaisen Korpimatin tuulivoimaloiden alueen läheisyydessä. Se on suojeltu suoluontotyyppeinsä vuoksi luontodirektiivin perusteella. Mankanevan linnusto ja lintudirektiivi eivät ole sen suojeluperusteina. Mankanevan kuuluminen Natura 2000 -verkostoon on otettu huomioon voimassa olevassa maakuntakaavassa ja se on osoitettu luonnonsuojelualueeksi. Vaihemaakuntakaavan laadinnan yhteydessä tehdyssä tarkastelussa on todettu, ettei Korpimatin tuulivoimaloiden alueen toteuttaminen merkittävästi heikennä niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi Mankanevan on sisällytetty 2000 -verkostoon.

Tuulivoimaloiden alueen ja voimalinjan toteuttamiseen liittyvät kuljetus- ja huoltotiet muuttavat aluetta, mutta niihin liittyvät vaikutukset ovat merkittävämpiä rakentamisen aikana. Niihin liittyvät toimenpiteet eivät kuitenkaan oleellisesti poikkea metsätalouden toimenpiteistä. Aluetta on mahdollista muilta osin jatkossakin käyttää maa- ja metsätalouteen.

Maakuntakaavan vahvistamisedellytyksiä harkittaessa arvioidaan, täyttääkö maakuntakaava valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, sen sisältövaatimuksia koskevat muut maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n vaatimukset ja onko se muutoin lainmukainen. Maankäyttö- ja rakennuslain yleiskaavan sisältövaatimuksia koskevan 39 §:n säännöksiä ei voida käyttää perusteena maakuntakaavan laillisuutta arvioitaessa. Valtioneuvoston vuoden 2013 energia- ja ilmastostrategiassa on asetettu tavoitteet muun muassa tuulivoimalla tuotettavalle energialle. Valtioneuvoston selonteolla valtioneuvosto saattaa merkittävän valtakunnan hallintoa koskevan asian eduskunnan keskusteltavaksi. Valtioneuvoston selonteolla ei ole kaavoitusta sitovaa oikeudellista vaikutusta.

Maankäyttö- ja rakennuslainsäädäntö toteuttaa osaltaan myös perustuslain 6 §:n mukaista yhdenvertaisuusvaatimusta sekä 20 §:n mukaista ympäristövastuuta.

valittaja B(2)

Ympäristöministeriö hylkää valituksen.

Perustelut

Maakuntavaltuuston kokouksen pöytäkirjaan, joka koskee vaihemaakuntakaavan hyväksymistä, on liitetty virheellinen valitusosoitus, jonka mukaan päätöksestä valitetaan Turun hallinto-oikeuteen. Turun hallinto-oikeus on hallintolainkäyttölain (586/1996) 30 §:n mukaisesti 27.1.2014 tekemällään päätöksellä siirtänyt valittajan B valituksen ympäristöministeriön käsiteltäväksi. Kaavasta voi muutoksenhakuviranomaisesta riippumatta valittaa vain laillisuusperusteella eivätkä valitusperusteet voi siten poiketa toisistaan.

Pomarkun Harjakosken tuulivoimaloiden alue sijoittuu maantien 2600 eteläpuolelle Haapakosken kylästä itään. Vaihemaakuntakaavan laadinnan lähtökohtana on ollut tuulivoimaloiden alueen yhden kilometrin etäisyys lähimpään asutukseen. Harjakosken tuulivoimaloiden alueen rajausta on saadun palautteen johdosta tarkistettu jo kaavan laadinnan aikana suhteessa asutukseen. Riittävä etäisyys muun muassa asutukseen otetaan huomioon ajantasaisen tietojen perusteella tuulivoimaloiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Vaihemaakuntakaavaa laadittaessa tehdyn selvityksen mukaan Harjakosken tuulivoimaloiden alueelle voi sijoittua 16 tuulivoimalaa. Voimaloiden lukumäärä määräytyy kuitenkin yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tarkempien selvitysten perusteella ja lukumäärään vaikuttaa muun muassa alueen laajuus, maastonmuodot sekä asutuksen läheisyys.

Harjakosken tuulivoimaloiden alue sijoittuu lähimmilläänkin runsaan kilometrin etäisyydelle Inhottujärven Natura 2000 -verkostoon kuuluvasta alueesta (FI0200035), joka on otettu huomioon voimassa olevassa vuonna 2011 vahvistetussa Satakunnan maakuntakaavassa. Järven pohjois- ja kaakkoisosat on siinä osoitettu luonnonsuojelu- ja suojelualueena. Vaihemaakuntakaavan laadinnan yhteydessä tehdyssä tarkastelussa on todettu, ettei Harjakosken tuulivoimaloiden alueen toteuttaminen merkittävästi heikennä niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi Inhottujärvi on sisällytetty 2000 -verkostoon.

Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 1 momentin mukaan maakuntakaava on mahdollisuuksien mukaan yhteen sovitettava maakunta-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntakaavoituksen kanssa. Tämä on vaihemaakuntakaavaa laadittaessa otettu huomioon muun muassa siten, että laajahkot myös ekologisina käytävinä palvelevat suojelualueet rajautuvat naapurimaakuntien maakuntakaavoissa osoitettuihin vastaavaa tarkoitusta palveleviin alueisiin, jotka osaltaan voivat toimia myös hirvien talvehtimisalueina. Tuulivoimaloiden toteuttamisen ei voida myöskään katsoa merkittävästi haittaavan Kynäsjoen virkistyskalastuskäyttöä.

Harjakosken tuulivoimaloiden alue sijoittuu osittain laajemmalle Inhottujärven länsi- ja koillisosan alueelle, joka sisältyy voimassa olevaa maakuntakaavaa laadittaessa tehtyyn maaseutumaisiin hiljaisiin alueita koskevaan selvitykseen. Tämä alue ei kuitenkaan sisälly niihin viiteen maakuntakaavassa osoitettuun edustavimpaan maakunnan hiljaiseen alueeseen.

Vaihemaakuntakaavan voimaantuloa koskevan maakuntavaltuuston pyynnön osalta ympäristöministeriö viittaa jäljempänä kaavan voimaantuloa koskevassa kohdassa lausuttuun.

valittaja C (3), valittaja D (4) ja valittaja E (5)

Ympäristöministeriö hylkää valitukset.

Perustelut

Osallistuminen ja vuorovaikutus vaihemaakuntakaavan valmistelun aikana

Maankäyttö- ja rakennuslain 6 §:n mukaan kaavaa valmisteltaessa on oltava vuorovaikutuksessa niiden henkilöiden ja yhteisöjen kanssa, joiden oloihin tai etuihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa. Kaavoja valmistelevan viranomaisen on tiedotettava kaavoituksesta sillä tavoin, että niillä, joita asia koskee, on mahdollisuus seurata kaavoitusta ja vaikuttaa siihen. Maankäyttö- ja rakennuslain 62 §:n mukaan kaavoitusmenettely tulee järjestää ja suunnittelun lähtökohdista, tavoitteista ja mahdollisista vaihtoehtoista kaavaa valmisteltaessa tiedottaa niin, että osallisilla eli alueen maanomistajilla ja niillä, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään, on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti mielipiteensä asiassa.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 30 §:n mukaan tilaisuuden varaamisesta mielipiteen esittämiseen tiedotetaan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa todetulla, osallisten tiedonsaannin kannalta toimivalla tavalla. Jollei muuta tiedottamista pidetä asian laatu huomioon ottaen sopivana, asiasta on ilmoitettava niin kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan. Ilmoitus on kuitenkin aina julkaistava vähintään yhdessä paikkakunnalla leviävässä sanomalehdessä.

Vaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut julkisesti nähtävillä 22.8.–30.9.2011 välisenä aikana. Vaihemaakuntakaavaa koskeva luonnos on ollut kaavan valmisteluvaiheessa julkisesti nähtävillä 28.5.–29.6.2012 välisenä aikana. Kaavaa koskeva ensimmäinen ehdotus on ollut maankäyttö- ja rakennuslain 65 §:n ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen 12 §:n mukaisesti yleisesti nähtävillä Satakuntaliiton jäsenkunnissa 1.10.–30.10.2012 välisenä aikana ja toinen ehdotus 3.6.–2.7.2013 välisenä aikana.

Mielipiteen esittämismahdollisuudesta ja muistutuksen tekemismahdollisuudesta kaavaehdotuksen ensimmäisessä ehdotusvaiheessa on ilmoitettu Satakuntaliiton virallisissa ilmoituslehdissä. Toisessa ehdotusvaiheessa asiasta ilmoitettiin myös tuulivoimaloiden alueiden kuntien paikallislehdissä. Kaava-asiakirjat ovat olleet nähtävillä Satakuntaliiton virastossa, jäsenkuntien virastoissa ja myös Satakuntaliiton internet-sivuilla.

Maankäyttö- ja rakennuslainsäädännön mukaisten julkisten nähtävillä olojen lisäksi asiasta on ollut saatavissa tietoa monin eri tavoin. Kaavasta on laadinnan aikana eri vaiheissa pidetty 12 kaikille avointa esittelytilaisuutta eri paikkakunnilla. Porin seudulla esittelytilaisuuksia pidettiin valmisteluvaiheessa Porissa ja ensimmäisessä ehdotusvaiheessa Noormarkussa sekä toisessa ehdotusvaiheessa Luvialla. Esittelytilaisuuksista on ilmoitettu nähtävillä oloa koskevien kuulutusten yhteydessä. Jäsenkuntiin ja tiedotusvälineille on kaavan laadinnan eri vaiheissa sekä jo aiemmin, valmisteltaessa Mannertuulialueet Satakunnassa -selvitystä, lähetetty asiasta useita tiedotteita.

Maakuntakaavan laadintaan liittyvät vuorovaikutusta koskevat säännökset eivät edellytä osallisten kuten maanomistajien kuulemista henkilökohtaisesti, vaikka osallisen kotipaikka olisi muualla kuin jonkin maakunnan liiton jäsenkunnan alueella. Ympäristöministeriö katsoo, että mahdollisuudet osallistumiseen ja vuorovaikutukseen kaavaa laadittaessa ovat olleet riittävät eikä niiden järjestämisessä ole tapahtunut menettelyvirhettä.

Suhde asutukseen, maisemaan, kulttuuriympäristöön ja luonnonympäristöön

Vaihemaakuntakaavassa osoitettu Pahamäen tuulivoimaloiden alue sijoittuu rakentamattomalle suo- ja metsämaalle noin neljän kilometrin etäisyydelle Ahlaisten kirkonkylästä valtatie 8 länsipuolelle. Lähistöllä on vapaa-ajan asutusta. Valittajien kiinteistöt sijaitsevat lähimmillään noin kilometrin etäisyydellä vaihemaakuntakaavan Pahamäen tuulivoimaloiden alueesta.

Maakuntakaavan laadinnan lähtökohtana ei ole kiinteistö- ja maanomistajakohtainen tarkastelu, vaan sen sisältöön liittyvät valtakunnalliset ja maakunnalliset tavoitteet. Kaavan laadinnan aikaisen osallistumisen ja vuorovaikutuksen tarkoitus on myös tuottaa sellaista tietoa, joka voi vaikuttaa kaavan lopulliseen sisältöön vaarantamatta kaavalle asetettuja tavoitteita. Muutokset voivat myös olla myös kaavan sisältövaatimusten täyttymiseksi tarpeen. Pahamäen tuulivoimaloiden alueen rajaus on muotoutunut hyväksytyyn kaavaan Museoviraston ja alueen maanomistajan esittämien näkemysten perusteella. Opetus- ja kulttuuriministeriö on maakuntavaltuuston hyväksymästä vaihemaakuntakaavasta antamassaan lausunnossa todennut, ettei sillä ole huomautettavaa vaihemaakuntakaavasta.

Pahamäen tuulivoimaloiden alue sijoittuu lähelle Ahlaisten valtakunnallisesti arvokasta maisema-alueita. Sille on tunnusomaista mäkien, harjanteiden ja näiden välisten peltoilkkujen pieni-piirteinen mosaiikki. Kulttuurimaiseman kohokohta on ehyenä säilynyt Ahlaisten kirkonkylä harjun lakea seurailevan tien varressa. Harjun korkeimmalle kohdalle rakennettu kirkko näkyy kauas eri suuntiin. Maisemaa elävöittävät maaston muotoja myötäilevät tiet, yksittäiset kauniit pihapiirit ja rakennukset sekä komeat puut. Alueen asutus on keskittynyt harjulle, jokisuille ja muutamiin paikkoihin rannikolla. Tuulivoimaloiden alueesta lounaaseen sijaitsee myös Ahlaisten kirkonkylän valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö. Myös Lampikosken maakunnallisesti merkittävä kulttuurimaisema sijaitsee lähellä.

Ahlaisten valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö sekä Lampikosken maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö on voimassa olevassa vuonna 2011 vahvistetussa maakuntakaavassa otettu huomioon omilla merkinnöillään ja niihin liittyvin suunnittelumääräyksin. Myös vaihemaakuntakaavan tuulivoimaloiden aluetta tarkoitettavaan merkintään liittyy edellä selostettu suunnittelumääräys.

Selvitysten mukaan Pahamäen tuulivoimaloiden alueen rakentaminen vaikuttaa lähialueiden maisemassa. Ahlaisista Merikarvialle johtavalle tielle alue näkyy tehdyn näkyvyysanalyysin perusteella vähäiseltä osaltaan muodostamatta yhtenäistä jatkumoa alueen topografian ja peitteisyyden vuoksi. Useamman kilometrin säteellä ei ole laajoja avonaisia maisematiloja. Ympäristöministeriö katsoo, että vaihemaakuntakaavan mahdollistamat tuulivoimalat on mahdollista toteuttaa siten, etteivät ne aiheuta merkittäviä haitallisia vaikutuksia maisemaan ja kulttuuriympäristöön.

Vaihemaakuntakaavassa osoitettu Porin Peittoon tuulivoimaloiden alue sijoittuu voimassa olevan maakuntakaavan jätteenkäsittelyalueelle, jossa on teollisuuden sivutuotteiden loppusijoitus- ja käsittelytoimintaa. Peittoon tuulivoimaloiden alue rajautuu koillisosastaan Ahlaisten valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen. Sen merkittävimmät maisemalliset ja kulttuurihistorialliset elementit ovat Ahlaisten kirkonkylän ja kylänraitin varrella, jonne Peittoon tuulivoimaloiden alueen voimalat näkyvät paikoitellen kaukomaisemassa.

Vaihemaakuntakaavaan liittyvien selvitysten mukaan Peittoon alueelle voidaan sijoittaa 12 tuulivoimalaa ja Pahamäen alueelle 11 tuulivoimalaa. Ahlaisten valtakunnallisesti arvokas maisema-alue on laaja kokonaisuus. Toteutuessaan näiden suhteellisten pienten tuulivoimaloiden alueiden yhteisvaikutukset eivät siihen ole merkittäviä.

Vaihemaakuntakaavan alueelle ei sijoitu voimassa olevassa maakuntakaavassa osoitettuja yhdyskuntien vedenhankinnan kannalta tärkeitä tai siihen soveltuvia pohjavesialueita. Alueen yksityiskohtaisessa suunnittelussa on otettava huomioon ympäristönsuojelulain mukainen pohjaveden pilaamiskielto sekä vesilain mukainen muuttamiskielto ja siihen liittyvä mahdollinen lupa- ja korvausvelvollisuus.

Selkämeren etelä-pohjoissuuntainen rannikkovyöhyke on merkittävä lintujen päämuuttoreitti. Vaihemaakuntakaavassa osoitetut tuulivoimaloiden alueet eivät kuitenkaan sijoitu lintujen merkittävälle muutonaikaisille kasaantumiskohdille tai niiden välittömään läheisyyteen siten, että ne muodostaisivat estevaikutusta muutolle. Koska maakuntakaava on yleispiirteinen alueiden käyttöä koskeva suunnitelma, yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on lähtökohtaisesti löydettävissä ratkaisu, joka turvaa mahdolliset lepakoiden elinympäristöt.

Alueen virkistyskäyttö

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa määritellään mahdollisesti tarvittavat turvallisuuden edellyttämät liikkumisrajoitukset voimaloiden läheisyydessä. Muutoin alueen jokamiehen oikeuteen perustuva virkistyskäyttö ja metsästys voivat jatkua alueella. Voimassa olevassa maakuntakaavassa on Pahamäen tuulivoimaloiden alueelle osoitettu ulkoilureitti. Tämä reitti on toteutettu eikä se kaikilta osin noudata maakuntakaavan ohjeellisena osoitettua linjausta. Reitin uudelleen sijoittaminen voidaan tarvittaessa selvittää ja ratkaista yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Suhde muiden lakien asettamiin vaatimuksiin

Tuulivoimaloiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa otetaan huomioon myös riittävä etäisyys asutukseen ajantasaisten selvitysten perusteella. Jos tuulivoimaloiden melusta tai välkkeestä saattaa aiheutua naapurussuhdelain (26/1920) 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasisusta, tuulivoimalan käyttämiseen tarvitaan ympäristönsuojelulain (527/2014) 27 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan ympäristölupa. Ympäristöluvan myöntämisen edellytyksenä on muun muassa, ettei tuulivoimaloista aiheudu kohtuuttomia melu- tai välkevaikutuksia naapureille tai lähialueen asukkaille. Ympäristöluvassa voidaan antaa myös tarpeellisia lupamääräyksiä.

Ympäristöministeriön tuulivoimarakentamista koskevassa ohjeistuksessa (Ympäristöhallinnon ohjeita 4/2012) käsitellään tuulivoimarakentamista koskevien voimassa olevien säännösten tulkintaa ja muun muassa eri kaavatasoja koskevia hyvän suunnittelun periaatteita. Ohjeet eivät ole oikeudellisesti sitovia ja ne mahdollistavat yksityiskohtaisemman suunnittelun monin eri tavoin. Kun otetaan huomioon maakuntakaavan yleispiirteisyys ja sen yksityiskohtaisempaa suunnittelua koskevat oikeudellisesti sitovat suunnittelumääräykset, vaihemaakuntakaava on myös ympäristöministeriön ohjeistuksen mukainen.

Vaikutukset TV-lähetyksiin

Vaihemaakuntakaavaa laadittaessa tehdyn selvitysten mukaan joillakin vaihemaakuntakaavan alueilla voi esiintyä häiriöitä TV-lähetyksen signaaliin, mikä aiheuttaa häiriöitä lähetykseen. Pahamäen tuulivoimaloiden alue ei kuulu näihin alueisiin. Asia ja sen edellyttämät toimenpiteet tulevat kuitenkin tarkemmin selvitettäväksi alueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Sähkönsiirto

Vaihemaakuntakaavassa ei ole osoitettu Pahamäen tuulivoimaloiden alueen liittämistä sähköverkkoon, vaan asia tulee selvitettäväksi ja ratkaistavaksi erikseen alueen toteuttamisen yhtey-

dessä. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan tällöin on otettava huomioon muun muassa lähiympäristö, erityisesti asutus, arvokkaat luonto- ja kulttuurikohteet ja -alueet sekä maiseman erityispiirteet.

Hevostalouselinkeinon edellytykset

Tuulivoimaloiden sijoittelussa tulee yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tarkempien selvitysten perusteella otettavaksi huomioon valittajan C hevostilan toimintaedellytykset ja hevosten ulkoilutusreitit. Myös yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset.

Pomarkun kunta (6)

Koska Pomarkun kunnanhallitus on 3.2.2014 tekemällään päätöksellä peruuttanut valituksensa, raukeaa enemmän lausunnon antaminen Pomarkun kunnan valituksen johdosta.

Valituksia koskeva johtopäätös

Ympäristöministeriä katsoo, että vaihemaakuntakaava valituksissa tarkoitetuilta osin täyttää maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n mukaiset maakuntakaavan sisältövaatimukset muun muassa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisen, maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimisen sekä elinkeinoelämän toimintaedellytysten osalta eikä ole muutoinkaan lainvastainen. Vaihemaakuntakaavasta ei tältä osin voida katsoa myöskään aiheutuvan valittajille maanomistajina tai muina oikeudenhaltijoina kohtuutonta haittaa.

Siltä osin kuin valituksissa on vastustettu kaavan voimaan tuloa koskevan määräyksen antamista, ympäristöministeriö viittaa jäljempänä kaavan voimaantuloa koskevassa kohdassa lausuttuun.

Vaihemaakuntakaavan 1 vahvistaminen

Ympäristöministeriö katsoo, että Satakunnan vaihemaakuntakaava 1 täyttää sille maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:ssä asetetut sisältövaatimukset. Koska maakuntakaavan vahvistamiselle muillakaan osin ei ole maankäyttö- ja rakennuslain 31 §:n 3 momentista johtuvaa estettä, ympäristöministeriö vahvistaa maakuntakaavan.

Maakuntakaavan voimaantulo

Maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n mukaan ympäristöministeriö voi maakuntakaavan vahvistamispäätöksessään määrätä kaavan tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman.

Vaihemaakuntakaavassa on osoitettu maakunnallisesti merkittävät tuulivoiman tuotantoon soveltuvat alueet. Satakunnassa on vireillä useita tuulivoiman rakentamishankkeita. Vaihemaakuntakaava edistää tuulivoimarakentamisen suunnitelmallista rakentamista ja mahdollistaa hankkeiden sijoittamisen valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti keskitetysti useamman voimalan yksiköihin. Tämän vuoksi ympäristöministeriö hylkää valittajan B (2) sekä valittajan C (3), valittajan D (4) ja valittajan E (5) valitukset myös tältä osin ja määrää vaihemaakuntakaavan tulemaan kokonaisuudessaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman.

Oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevat vaatimukset

Asian laatuun ja lopputulokseen nähden ympäristöministeriö hallintolainkäyttölain 74 §:n nojalla hylkää **valittajan C (3), valittajan D (4) ja valittajan E (5)** oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevat vaatimukset.

Jatkotoimenpiteet

Satakuntaliiton on maankäyttö- ja rakennusasetuksen 93 §:n mukaisesti kuulutettava maakuntakaavan voimaantulosta.

Satakuntaliiton tulee lisäksi lähettää maakuntakaava tiedoksi maankäyttö- ja rakennusasetuksen 95 §:n mukaisille viranomaisille otettavaksi huomioon suunnittelussa, päätöksenteossa sekä alueiden käyttöä koskeviin toimenpiteisiin ryhdyttäessä.

Oikeusvaikutukset

Maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n 1 momentin mukaisesti maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi.

Maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n 2 momentin mukaisesti viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista.

Maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n 1 momentin mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus on voimassa maakuntakaavamerkinnot ja määräykset sisältävässä maakuntakaavan osassa mainituilla alueilla. Alueella, jolla rakentamisrajoitus on voimassa, ei lupaa rakennuksen rakentamiseen saa myöntää siten, että vaikeutetaan maakuntakaavan toteutumista.

Sovelletut oikeusohjeet

Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999) 4 § 3 mom., 9 §, 17 §, 24 § 2 mom., 25 §, 27 §, 28 §, 29 §, 30 § 1 mom., 31 §, 33 §:n 1 mom., 188 § 3 mom. ja 201 §: 1 mom.

Maankäyttö- ja rakennusasetus (895/1999) 1 §, 9 §, 10 §, 93 §:n 1 mom. ja 95 §:n 1 mom.

Kuntalaki (365/1995) 90 §, 92 § ja 100 §

Luonnonsuojelulaki (1096/1996) 65 § ja 66 §

Ympäristöministeriön asetus (31.3.2000) maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa kaavoissa käytettävistä merkinnöistä

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §

Ympäristöministeriön asetus ympäristöministeriön maksullisista suoritteista (83/2013) 3 §.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Kulttuuri- ja asuntonministeri

Pia Viitanen

Lainsäädäntöneuvos

Marja Mäntynen

LIITE

Valitusosoitus
Oikaisuvaatimusohje

MAKSU JA JAKELU

Päätös, maksutta

Satakuntaliitto, PL 260, 28101 Pori
Pomarkun kunta, PL 14, 29631 Pomarkku

Päätösjäljennös saantitodistuksella, maksu 220 euroa (laskutetaan erikseen)

valittaja A
valittaja B
valittaja E
valittaja D
valittaja C

Yhteisissä valituksissa päätös on toimitettu valituksessa ilmoitetulle yhdyshenkilölle. Jollei yhdyshenkilöä ole ilmoitettu, päätös on toimitettu valituksen ensimmäiselle allekirjoittajalle tai vastaselityksen ensimmäiselle allekirjoittajalle, mikäli sen allekirjoittaja on muu kuin valituksen ensimmäinen allekirjoittaja. Päätöksen vastaanottajan on hallintolainkäyttölain (586/1996) 55 §:n 2 momentin sekä hallintolain (434/2003) 56 §:n 2 momentin nojalla ilmoitettava tämän päätöksen tiedoksisaannista valituksen muille allekirjoittajille. Ilmoittamisen laiminlyönnistä tai sen viivästyisestä voi ilmoitusvelvolliselle hallintolain 68 §:n 1 momentin nojalla seurata korvausvelvollisuus.

Tiedoksi

Sisäministeriö
Puolustusministeriö
Valtiovarainministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Maa- ja metsätalousministeriö
Liikenne- ja viestintäministeriö
Työ- ja elinkeinoministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö
Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Ympäristöministeriön luontoympäristöosasto

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Ympäristöministeriön päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valituskirjelmä on toimitettava valitusajassa korkeimman hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään kolmantenakymmenentenä (30) päivänä päätöksen antopäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Valituksen tulee olla perillä virka-aikana eli viimeistään klo 16.15. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta, miltä kohdin muutosta haetaan, mitä muutoksia vaaditaan tehtäväksi ja millä perusteella muutosta vaaditaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmä on valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- ympäristöministeriön päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiamiehen valtakirja, mikäli valituksen on laatinut valittajan valtuuttama asiamies
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo toimitettu viranomaiselle.

Valituksen toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Sen voi omalla vastuulla lähettää myös postitse, toimittaa lähetin välityksellä tai sähköpostilla. Valituskirjelmä on toimitettava niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Muutoksenhakijalta peritään korkeimmassa hallinto-oikeudessa tuomioistuinten ja oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain (701/1993) mukaisesti oikeudenkäyntimaksu, jonka suuruus on 244 euroa (valtioneuvoston asetus 1058/2013). Edellä mainitussa laissa on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Korkeimman hallinto-oikeuden

postiosoite: PL 180, 00131 Helsinki
käyntiosoite: Fabianinkatu 15, Helsinki
puhelinvaihe: 029 56 40200
telekopio: 029 56 40382
sähköpostiosoite: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

OIKAISUVAATIMUSOHJE

Jos maksuvelvollinen katsoo, että maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, hän voi vaatia siihen oikaisua ympäristöministeriöltä.

Oikaisuvaatimus on toimitettava ympäristöministeriölle (6) kuukauden kuluessa maksun määräämisestä. Maksun määrääminen tapahtuu päätöksen antopäivänä.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- oikaisua vaativan nimi, asuinpaikka ja postiosoite
- vaatimus maksun muuttamiseksi
- oikaisuvaatimuksen perustelut

Oikaisuvaatimus on oikaisuvaatimuksen tekijän tai oikaisuvaatimuksen muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut oikaisuvaatimuksen, siinä on mainittava myös laatijan nimi, asuinpaikka ja postiosoite.

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä maksun määräämisen perusteena oleva asiakirja alkuperäisenä tai jäljennöksenä.

Omalla vastuullaan oikaisuvaatimuksen voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin oikaisuvaatimus on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Ympäristöministeriö

postiosoite:	PL 35, 00023 Valtioneuvosto
kirjaamon käyntiosoite:	Fabianinkatu 6 A, Helsinki
puhelinvaihe:	02952 50000
telekopio:	(09) 1603 9320
sähköpostiosoite:	kirjaamo.ym@ymparisto.fi